

# Székelyország

## «Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marastorda, Torda-aranyos és Udvarhely-  
vármegyék partoktól független, székely érdekű újság

Előfizetési ár: egész évre 10 K, félévre 5 K  
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdeté-  
sek díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:  
**BETEGH PÁL**  
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyud-  
varhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta-  
takarékpénztári csekk- és kúlingszámla 10489. sz.

## Székely vitézek.

Szülföldem Erdély,  
tehát székely vagyok,  
Hazámért hogyha kell —  
bármikor meghalok.  
Odavaló nekem  
minden rokonságom,  
Ott töltöttem el a —  
boldog ifjúságom.

Ugy szeretlek Erdély,  
hogy semmit nem jobban,  
Neved mikor hallok,  
szivem lángra lobban.  
Ott teremnek csak a  
híres székely fiak,  
Valamennyi bátor,  
kiáll minden vihart.

Mostan valamennyi  
idegen országban,  
Régóta harcban áll  
bent — Volhíniában,  
Fegyverrel a kézben,  
mindig készen állnak,  
Bátran szembe néznek  
bármilyen baláznak,

Hideg éjszakában,  
eső, fagy és hóban,  
Mindig azt figyelik,  
az ellenség hol van?  
Megmutatták immár  
az egész világnak,  
Különb katonája  
nincsen a királynak.

Jaj az ellenségnek —  
ha eléjük kerül,  
Azon senki más —  
csak Isten könyörül.  
Jöhet a világnak —  
bármennyi muszkája,  
Vissza egy sem riad —  
helyét mind megállja.

Dicsőséget kaptak —  
egész világ előtt,  
Nincs, ki nem ismerné —  
székely 82-öst.  
Az ellenség is ha —  
tudomást kap róla,  
Gyorsan kerekelt old —  
mintha ott sem volna.

Aldja meg az Isten  
a székely nemzetet,  
Babérrel fonjon be  
minden ütközetet!  
Adjon az Ur nekünk  
kitartást és erőt,  
Tisztelje mindenki  
a hős 82-öst!  
Orosz harctér, 1916. január 23.  
**Pakot Áron,**  
82-es közlegény.

## A hős 82-esek.

A c. és kir. Hadügyminisztérium  
1915. július 30-án kiadott 224.ik  
számu veszteség lajstromába foglalt  
székelyudvarhelyi c. és kir. 82-es  
ezredbeli tisztek és legénység  
névsora. (LVI. közlemény.)

Máté Antal 5 sz. Csikbátfalva  
1891, meghalt 1915 május 11. —  
Máté József 19 sz. Udvm. Kissoly-  
mos 1888 ms. — Máthé András ör-  
vezető 2 pót. sz. Udvm. Székelyderzs  
1883 megs. — Máthé András 2 sz.  
Udvm. Székelyvárság 1883 ms. —  
Máthé János örvezető 7 sz. Udvm.  
Zetelaka 1892 ms. — Máthé Lajos  
pótt. 9 sz. Csvm. Nagykászon 1888  
ms. — Menyhárt József 17 sz. Ud-  
vm. Szederjes 1894 ms. — Merza  
Gábor pótt. 23 sz. Csvm. Gyergyó-  
békás 1888 ms. — Mezei Ignác c.  
örvezető 11 sz. Csikvm. Ditró 1882  
ms. — Mezei János 5 sz. Csikvm.  
Ditró 1893, meghalt 1915 május 7.  
Mihály Ferenc 20 sz. Udvm. Lövéte  
1892 ms. — Mihály György 21 sz.  
Udvm. Székelybetlenfalva 1889, meg-  
halt 1915 május 5. — Mihálykó Jó-  
zsef 20 sz. Csikzsögöd 1893 ms. —  
Mihók János c. örvezető 7 sz. Csik-  
gyimesközéplak 1884 ms. — Mihók  
János 1 sz. Csikgyimesfelsőlak, meg-  
halt 1915 május 5. — Miklós Ger-  
gely 5 sz. Udvm. Fenyéd 1886 ms.  
— Miklós Lajos 4 sz. Csiksesobotfalva  
1887, meghalt 1915 május 11. —  
Miklós Mihály 10 sz. Udvm. Homo-  
ródalmás 1893 ms. — Minsor József  
3 sz. Csikvm. Gyergyóvárhegy 1894,  
meghalt 1915 május 5. — Mohán  
János 7 sz. Csvm. Kászonfelfiz 1896

ms. — Moldován Rosalin 22 sz. Ud-  
vm. Erked 1894 ms. — Molnár Sán-  
dor Udvm. Bodos 1894, meghalt  
1915 május 11. — Molnár Sándor  
pótt. 22 sz. Udvm. Alsófalva 1886,  
meghalt 1915 május 11. — Molnár  
Ferenc 7 sz. Udvm. Alsófalva 1893  
ms. — Molnár Ferenc 23 sz. Udvm.  
Vargyas 1883 ms. — Molnár György  
19 sz. Udvm. Szentdemeter 1894  
ms. — Molnár Mihály 11 sz. Csvm.  
Remete 1894 ms. — Molnár Mózes  
18 sz. Udvm. Magyarhermány 1887  
ms. — Molnár István 5 sz. Csikuj-  
falva 1887 ms. — Molnos Ferenc 7  
sz. Udvm. Korond 1894 hadifogoly.  
— Molnos Sámuel c. örvezető 7 sz.  
Udvm. Korond 1890 hadifogoly. —  
Morár Péter 9 sz. Csikvm. Gyergyó-  
várhegy 1834 ms. — Mordán Lajos  
8 sz. Udvm. Székelyudvarhely 1889  
ms. — Muszka János 12 sz. Csvm.  
Várhegy 1892, meghalt 1915 május  
7-én.

Nafarian Vaszi 12 sz. Csvm. Gyer-  
gyóbékás 1884 ms. — Nagy Abra-  
hám 15 sz. Csikmindszent 1884 ms.  
— Nagy Sándor tizedes 6 sz. Csvm.  
Gyergyóújfalu 1890 megs. — Nagy  
András pótt. 12 sz. Udvm. Orosz-  
hegy 1886, meghalt 1915 május 7.  
— Nagy Antal 10 sz. Csvm. Kászon-  
újfalu 1894, meghalt 1915 május 7.  
— Nagy Balázs pótt. 5 sz. Csikminds-  
zent 1889 ms. — Nagy Dénes 7 sz.  
Udvm. Rava 1893 ms. — Nagy Dé-  
nes 22 sz. Udvm. Székelyszentabrahám  
1884, meghalt 1915 május 9.  
— Nagy Ferenc János 11 sz. Udvm.  
Székelykeresztur 1891 ms. — Nagy  
József György 5 sz. Csvm. Gyergyó-  
remete 1894 ms. — Nagy Márton  
12 sz. Udvm. Orszhegy 1894, meg-  
halt 1915 május 7. — Nagy Mihály  
Áron 22 sz. Udvm. Árvátfalva 1893  
ms. — Nagy Mihály 23 sz. Udvm.  
Miklósfalva 1886, meghalt 1915 má-  
jus 11. — Nagy II. Mózes 23 sz.  
Udvm. Székelykeresztur 1884 ms. —  
Nagyiti István 21 sz. Udvm. Magyar-  
andrásfalva 1882 ms. — Nán József  
20 sz. Udvm. Homoródalmás 1890  
megs. — Nagy Ignác 7 sz. Csikvm.  
Gyergyóújfalu 1892 ms.

(Folytatjuk.)

## Még egyszer a facipőkről.

Irta: Ádám Éva.

(Folyt. és vége.)

Ugyanígy küldöttünk egy pár fa-  
posztó cipőt az erdélyi püspöknek,  
Majláth Gusztáv grófnak. Ez a család-  
san nagy, nemeslelkű püspök az első  
volt a távolból, aki nemcsak érdeklő-  
dött, hanem mindjárt „rendelt” is  
ily cipőt. Ugyanesek ilyen nemes,  
kitüntető figyelembe részesített a  
magyar püspöki kar másik nagy  
büszkesége, Prohászka Ottokár.

A facipők ügyében oly érdeklődéssel  
találkoztam, hogy itt e helyen, sorokban  
felelek arra, midőn a fejleményekről  
beszámolok. Ma ott tartunk, hogy a  
vármegye urai tárgyalnak a dologban.  
Szentkereszt báró vezetésével a Mi-  
kes gróf-féle zabolai nagy ipartelep-  
pel tanácskoznak a posztócipők fa-  
talpa készítéséről, melyet a gyár egy  
harmad árban hozna forgalomba,  
mint pl. kézi iparos. Tanfolyam ese-  
tére pedig a nemes lelkű grófné né-  
hány száz ingyen fatalpatad a tani-  
táshoz. A falusi tanfolyamok vezeté-  
sében az alispán hivatalos asszisztá-  
lásán kívül részt vesz a Szentke-  
reszt bárókisasszony és az alispán-  
né. Bárcsak meg ne akadna ez a szé-  
pen indult dolog.

Gróf Mikes Árminné pedig Buda-  
pesten indította meg az érdeklődést  
és szerény kis cipőcském alapján  
már is nagyarányu tervei vannak a  
rokkant katonákkal.

Még volna pár szavam. Egy buda-  
pesti modern kis fa-szandáról be-  
széltem a multkor, melyet én Bor-  
szék fürdőn viseltem a nyáron. Mekkora  
érdeklődés támadt a nyomán! — igazán meglepett. Ez a szandál  
is holland eredetű, de egy német  
gyár módosított rajta és annak van  
rá szabadalma. Éppen most tudako-  
zodom, utánozható-e ez a szandál  
Magyarországon? Ha igen, úgy min-  
den városban s még falun is csinál-  
hatja szövetkező egy asztalos és  
cipész. Három-négy korona az egész.  
Olesó, egészséges, bájos, kedves do-  
log ez a szandál. Az volna a tervem,

hogy ez legyen tavasszal Magyarországon összes tanulóinak, fiuknak, lányoknak a viselete. Ezt felsőbb rendelettel gondoltam elérhetőnek. Megkerestem e kérelemmel a vallás- és közoktatásiügyi minisztert és néhány püspököt, mint iskolai hatóságot. Ez ideig Majlath és Prohászka püspökök tettek ígéretet a próbára. Ez elég. Olyan két név és olyan példa ez, mely messzire fog kibátni! Kérésre Mikos grófné is volt szíves érdeklődni a közoktatásiügyi minisztériumban, a hol Klebelsberg gróf se zárkózott el az eszmétől. Kérjük a nyilvánosság nevében is, hogy azt diadalra vigye, ezer meg ezer szülő könnyebbségére. Ezt a szándált urak és hölgyek egyformán viselhetik otthon és utcán, de a vice-kdvért megemlítem, hogy nem igen lehet benne lyukas harisnyával járni és hogy nem szabad drága selyemharisnyára pazarolni azt a pénzt, melyet az olcsó szandallal megtakarítottunk!

Első cikkem óta, rövid négy hét alatt, idáig jutottunk a facipőkkel. Sok-e, kevés-e, azok mondhatnák meg, kiknek a lelke megszokta az uttörő gondolatok nehézségeit. A ki visszalép: elesik. Ha előre megy: csak borokál, — de halad! Én se vihetem diadalra egyedül a facipőket de hogy sokan-sokan megértették: melegen köszönöm. Nem én hívtam, maguktól jöttek s ez mutatja, hogy a gondolatok megérték az időben. S bár megértett: el is lehet ejteni, fel is lehet karolni, hiszen ez mindig a lelkektől függ! A cipődrágaság ma nagyon is bele vág a családok gazdasági számításába s csak ismétlésekbe esném, ha ezt bizonyíthatnám. Köös miniszteri osztálytanácsos már tett lépéseket a teljes facipők székelvényföldi meghonosítása iránt, ez a magamfajta posztó, condra vagy bármily szövetösszeállítású facipő tanfolyamon való tanítás a is valószínűnek látszik. Így együtt is megfér egymás mellett a két kis kopogós cipő, hiszen egyik egy, másik más alkalomra való talán.

Ma én, holnap más valaki talál ki valami okos módosítást a cipőkön. Itt is, ott is hallom már, hogy én így vagy úgy fogom próbálni. Így is kell. Ennek örülök. Mindenkinek kell gondolkodnia az efélén. Csodálom, hogy cipész iparosaink nem foglalkoznak ilyen cipők nem házi, hanem ipari szerkezetű összeállításán. Mondhatom, annak örültem legjobban, mikor egyik cipész lánya jött hozzám utasítást kérni. Meg is adtam, s az ügyes, okos asszonyka, kinek apja házában mégis csak akadt e téren tapasztalata, bizonyára értékesíti azt. Nem a cipészek ellen, hanem értük, nekik, velük akarok küzdeni, hogy minél előbb felhágozzék a facipők zenéje. Hogy kopog? Istenem! — hiszen azréti facipő. A kinek sérti a fülét, gondoljon arra, hogy a csatatéren még jobban csatlagnak a fegyverek! Hogy egy kicsit nagyobb a láb a facipőben? Istenem — hiszen úgy is nagylábon szeretünk élni,

hát próbáljuk meg nagy lábon járni is!

Ezuttal a mozgalom terjedéséről számoltam be a konoly érdeklődőknek, adja Isten, hogy minél előbb tényekről és eredményekről irhassak.

## Székely hősök.

**Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháborúban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminisztérium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.**

### LVIII.

Az 1915. július 18-án kiadott 196. sz. veszteségi lajstrom szerint:

Danér István tart. hadapród 2. gye. 7. sz. Hszvm. Barót ms.

András János 2. gye. 5. sz. Hszvm. Szárazajta 1894 ms. — Axinta Demeter 2. gye. 19. sz. Hszvm. Előpatak 1889 ms.

Bálint József pótt. 2. gye. 20. sz. Hszvm. Törja 1883 ms. — Bartók György 2. gye. 20. sz. Hszvm. Kézdialmas 1894 meghalt 1915 május 9—18. — Bartók Pál őrzetű 2. gye. 8 sz. Hszvm. Esztelnek 1893 megs. — Bibó József 2. gye. 19 sz. Hszvm. Kovászna 1889, meghalt 1915 május 14. — Bobes György 2. gye. 20. sz. Hszvm. Magyarbodza 1890, meghalt 1915 május 9—18. — Bordás József őrzetű, c. tizedes 2. gye. 19 sz. Hszvm. Sepsiszentiván 1888 ms. — Boricsán Eliás 2. gye. 17 sz. Hszvm. K. résztvár 1893, meghalt 1915 május 9—18. — Busziok János pótt. 2. gye. 20 sz. Hszvm. Zagon 1886 ms.

Ditő Ferenc őrzetű 2. gye. 19 sz. Hszvm. Bükkfalva 1883 ms.

Esztókja György 2. gye. 8 sz. Hszvm. Uzon 1883, meghalt 1915 május 14.

Furusz Lajos 2. gye. 19 sz. Hsz. Kisborosnyó 1891, meghalt 1915 május 14.

Gáspár Lajos 2. gye. 17 sz. Hszvm. Nagyborosnyó 1891, meghalt 1915 május 9—18.

Jakab György tart. 2. gye. 20 sz. Hszvm. Keresztvár 1886, meghalt 1915 május 9—18.

Kis György Pál 2. gye. 8 sz. Hszvm. Árkos 1893 ms. — Kőrödi István 2. gye. 20 sz. Hszvm. Bácsfalu 1883 ms. — Kovács Árpád 2. gye. 19 sz. Hszvm. Lemhény 1893 megs. — Kovács Ferenc 2. gye. 8 sz. Hszvm. Nagyborosnyó 1883, meghalt 1915 május 14. — Kovács Károly 19 sz. Hszvm. Zajzon 1884, meghalt 1915 május 14. — Kozák János 2. gye. 17 sz. Hszvm. Sepsiborosnyó 1894, meghalt 1915 május 9—18. — Kozma József pótt. 2. gye. 5 sz. Hszvm. Gelencze 1887 ms. — Krisán János pótt. 50 gye. 11 sz. Tavm

Pusztaszentkirály 1886, meghalt 1914 nov. 11.

Majlath János 2. gye. 5 sz. Hszvm. Nyújtód 1893 ms. — Mikó Andor 2. gye. 8 sz. Hszvm. Furásfalva 1890 ms. — Máthé János 2. gye. 8 sz. Hszvm. Kézdiartonos 1893 ms. — Mike István 2. gye. 20 sz. Hszvm. Kurtapatak 1891 megs. — Mocsul Ádám 2. gye. 19 sz. Hszvm. Alsócsernaton 1886, meghalt 1915 május 14. — Molnár János őrzetű, c. tizedes 2. gye. 5 sz. Hszvm. Fotosmartonos 1891 ms.

Nagy Ferenc 2. gye. 5 sz. Udvm. Keresztvár 1893 ms. — Nedela Peter 2. gye. 17 sz. Hszvm. Bodola 1888, meghalt 1915 május 9—18. Nyágyuly Sándor 2. gye. 7 sz. Hszvm. Mikóujfalu 1894, meghalt 1915 május 9.

Örvös János 2. gye. 7 sz. Hszvm. Kőrispatak ms.

Papa József 2. gye. 10 sz. Hszvm. Árkos 1894 ms.

Rápolti József 2. gye. 5 sz. Hszvm. Malnás 1889 ms. — Ratz Gergely 2. gye. 19 sz. Hszvm. Kisnyújtód 1894 ms.

Serbán Miklós 2. gye. 10 sz. Hszvm. Keresztvár 1892 ms. — Simon József 2. gye. 17 sz. Hszvm. Középpatak 1889 megs. — Statuj János 2. gye. 17 sz. Hszvm. Zajzon 1894 ms. — Szász Dénes 2. gye. 17 sz. Hszvm. Kovászna 1884, meghalt 1915 május 9—18. — Szász Péter 2. gye. 19 sz. Hszvm. Nagyajta 1894, meghalt 1915 május 14. Székely György 2. gye. 5 sz. Hszvm. Gelencze 1880 megs. — Szőke Elek 2. gye. 19 sz. Hszvm. Kézdiartonos 1886 ms. — Szőke Imre emz. őrzetű 2. gye. 8 sz. Hszvm. Haraly 1889 ms.

Vas Gergely 2. gye. 9 sz. Hszvm. Esztelnek 1893, meghalt 1915 május 14.

(Folytatjuk.)

## 53 esztendő Udvarhelyvármegye köz- igazgatási életéből.

Irta: lengyelfalvi Bárány Ottó.

### XXIII.

Dr Damokos Andor merész kijelentése úgy a főispánt, mint mindnyájunkat felháborított. De a büntetése csakhamar bekövetkezett, mert szerencsétlenségére a minisztérium a Dr Sebesi János felfolyamodásának helyet adott és Dr Damokos választását megsemmisítette s új alispáni választást rendelt el.

Dr Damokos pártjával együtt fűhöz-fához kapkodott, hogy a többséget megszerezze. Azonban ez neki nem sikerült.

Több jelenetnek voltam tanúja a Sövidéken, hol magán-ügyeim végzése miatt időztem. A sövidéki községek népe vasárnap, mikor a templomból kijöttek, a törvényhatósági bizottsági tagokat, kik az istenizsületen résztvettek, megállította a

templomok előtt és kerekén kijelentette nekik, hogy aki közülük az új alispáni választásnál Dr Damokosra szavaz, mikor a választásról hazafelé jön, a Kalonda-patak mélységébe kerül. (A Székelyudvarhelyre vezető út a Kalondapatak felett vonul el.)

Én még vissza sem tértem sövidéki utamból s Damokosnak füléhez jutott a hangulat. Erié nagy lett a ridalom. Elhatározták, hogy Székelyudvarhelyt, a Budapest-szállóban értekezletet tartanak és arra a vidéki bizottsági tagokat meghívják; látni akarván a megjelentek számából a várható eredményt.

A főispán az értekezletet jónak látta volna megakadályozni, de én azt mondtam, hogy hagyjuk szabadon. A megjelenők számából mi is tájékozást nyerhetünk.

Ha ők megtartják, mi is tartsunk egy ellenértekezletet. Így történt.

Damokos pártjának értekezlete napján a Balásy-féle mészárszék ablakánál helyezkedtem el. Az értekezletre menő biz. tagokat megszámláltam, sőt a nevüket is feljegyeztem. Összesen 24-en voltak jelen.

A főispánnak beszámoltam a vékony eredményról. Erié ami értekezletünkre tettük meg az intézkedéseket és pedig fényes sikerrel, mert a vármegyeház kistermében 110 tvh. biz. tag vett részt. Az értekezlettel tudattuk, hogy a belügyminiszter az alispáni választást megsemmisítette és új választást rendelt el. Visszont arról sem feledkeztünk meg, hogy Dr Damokos Andor az ígéretét megmástitotta, a saját kezűleg kiállított reverzálist semminek nyilvánította.

A felháborodás moraja vonult végig a tagokon és Damokossal szemben az alispáni állásra Dr Sebesi Jánost jelölték.

Indítványomra egy aláírási ívet köröztünk, amelyen mind a 110 bizottsági tag kötelezőleg kijelentette, hogy a választáskor Dr Sebesire szavaz. Így tehát ami jelöltünk megválasztását biztosítottak lehetett tekinteni.

Miután ez így történt, nemsokára váratlan meglepetés következett. Egy nagytekintélyű és igen befolyásos orsz. képviselő közbenjárására, Gróf Andrassy Gyula akkori belügyminiszter a főispánhoz leiratot küldött, amelyben meghagyta, hogy Dr Sebesi János alispánnak való választását minden rendelkezésére álló eszközzel akadályozza meg és Dr Damokos elejtésével Dr Valentsik Ferenc akkori tiszti főügyészt ültesse az alispáni székbe. Ezt tudva Dr Damokos pártja is Valentsik mellé állott.

Gróf Andrassy intézkedése a főispánt és környezetét kínos helyzetbe hozta, mert a Dr Sebesi részére már megtett lépések visszavonása teljesen lehetetlenség volt.

A főispán felkért engem, hogy működjem közre, mikép a miniszter rendeletének eleget tehessen. Azonban én kijelentettem, hogy azt a

kalákát, melyet Dr. Sebesi részére egyszer behívtam, vissza nem hívhatom, mert akkor jövőre nézve a nép bizalmát elveszítem és pártom érdekeit sikerrel szolgálni nem tudom. Hanem a főispán iránt való ragaszkodásom és a belém helyezett bizalmaért annyit megteszek, hogy egyik jelölt mellett sem működöm többé és Dr. Válcsik Ferencre szavazok.

En ez ígéreteket betartottam, de az aláírási ív működött, mert a kik azt aláírták, mindnyájan Dr. Sebesi Jánosra szavaztak és így ő lett a győztes.

(Folytatjuk)

## Csak egy darab kenyeret!

Zárt ajakkal is megmentésért esedeznek a sors mólója gyermekei: a siketnémák.

Kiben szív és emberi érzés lakozik, meghallja némán könyörgő szavukat, nem fordul el tőlük. Juttat nekik egy egy darab kenyeret és a kenyér által: megváltást.

Van intézetünk. Tanerővel ellátja az állam. De mihaszna, ha az intézetet nem tudjuk beépíteni, ha nem tudunk a némákra kenyeret adni. Kenyeret az állam nem ad, a szülők pedig koldus-szegények, tűzhelyeiket az ellenség dulta volt fel. Így tehát a mindennapi nekünk kell előteremténi.

Bizunk a kegyes emberbarátok jó szívében és hazafias tisztelettel kérjük támogatassanak az embermentő munkában! Terményeikből, gyártványaikból juttassanak a „Siketnémák intézetének igazgatósága Ungvár” címre szerezendően védenek nekünk, ha csak egy morzsányit is!

Emberbaráti és hazafias üdvözléssel

Ungvár, 1916. évi február hó 1-én.

Schulmann Adolf sk., Lőrinczy Jenő sk.,  
igazgató Ungvármegye alispánja,  
ügyvivő h. elnök.

## Irodalom.

— **Ukránia.** Ezen a címen Dr. Sztripszky Hiador nemzeti muzeumi ör szerkesztésében új, felhavi folyóirat jelent meg, amely az oroszoktól célzatosan kisorozsoknak nevezett 30 milliónyi ukrán nemzet és a magyarság kulturális és gazdasági kapcsolatainak ismertetésére vállalkozik. Szemere Miklós már rég fölismerte a szomszédos ukrán nemzetnek reánk nézve politikai értékét; ezért is tűzte ki ösmert, tízezer koronás pályadíjat az ukránsággal való faji és történelmi kapcsolatainak megvilágítására. Ez a vérben velünk rokoni nemzet régen szövetségesünk volt, a jövőben is az lehet; világűrű gazdag földje (Dél-országa) pedig a magyar iparnak és kereske-

delemnek válhatik új emporiumává. Elnyomott voltában azt reméli mostan, hogy a háború befejezése után a magyar államiság súlyos szava hozzásegíti őt legalább a nyelvi és lelkiismereti szabadsághoz s ezért a magyarság rokonszenvét kéri. E kitűzés érdektalálkozás adott alkalmat az Ukránia megindítására, amely a magyar-ukrán kölesönös érdekeknek kíván szószólója lenni. Be fogja mutatni a magyarságnak az ukrán nemzet 1200 éves történetét érdekes tanulmányokkal, gazdag irodalmi művészi fordításokkal, népi és jeles illusztrációkkal; politikai törekvésein kívül pedig arról is beszámol, mit tudományos, irodalmi és publicisztikai munkák vannak, amelyek a magyarságról ukrán nyelven szólnak. Az új folyóirat szerkesztőségének címe: Budapest, I. Lógodi-utca 5., előfizetési ára pedig 16 korona. Az első szám tartalma: Program S. H.: Az „ukrán” név. Vödicska Imre: Az új ország. Dr. Sztripszky Hiador, Dr. Varga Balint Ének Ihor hadairól és a palócokról, XII. századbéli hősköltemény. Podhradszky György: Magyar-ukrán történelmi kapcsolatok. Frankó István: A veres zsidó fiú története. A németek Freie Ukraina egyesülete.

## HIREK.

### Mért sír az az asszony?

„Mért sír az az asszony?

Mért van a gyász rajta?”

Kíváncsian kérdez

A kis fiam ajka.

— „Az a szegény asszonyt

Szörnyű bánat érte:

Legényfia meghalt!

Érte zokog, érte!” —

„Mért sír az az asszony,

Mért sír az a másik?”

— „Az is keresztet hord

A leroskadásig!

Hítes ura halt meg —

Az meg azért gyászol!

Keserű a lelke

Holtig síró gyásztól!”

„Mért jár az a leány  
Fekete ruhában?”

— „Szerelmes szívében

Nagy szomorúság van!

Jegybeli mátkája

Nem jó többé vissza,

Vérét Lengyelország

Rab göröngye issza!” —

Kíváncsian kérdez

A kis fiam ajka;

Mikor kérdez, én is

Eltűnődöm rajta

S a szívemet mintha

Tördöfések járnak...

Mért sirnak az aggok,

Mért sirnak az árvák?...

Mért omlik patakban

Ártatlanok vére?

Mért festi a földet

A gyász feketére?

Mért kell, hogy a világ

Pokol tűzben égjen?

Mért nem él az ember

Örök békességben?

Boldog ez a gyermek!

Mit tud a világról?

Eltiport fészekről —

Megölt boldogságról!

Pedig felelek rá,

Hogyha kérdez szája!

De ha én kérdezek,

Ki felel meg rája?

Ki felel reája!...

Szabó Jenő

### — Az erdélyi r. kath. egyházmegye papjai közül katonai szolgálatot teljesítenek:

Fuchs Gusztáv (kitüntetve), Lakatos János (kitüntetve), Szöcs Albert, Márton Béla (kitüntetve), Bidilla János (kitüntetve), Jellmann Gyula (kitüntetve), Simonfi József, Kovács Balázs, Peter János (kitüntetve), Kun László (kitüntetve), Hollanda János, Dézsy Lajos, Korbály Ignác (kitüntetve), Boér Károly, Dr. Floznic György, Varga János, Vorbuchner Adolf, Soó Dénes, Weger Lajos, Ujlaky János, Brassay Imre, Dr. Jenáki Ferenc, Kende János, Gál Tamás. Helyi szolgálatot teljesítenek: Meisel József, Noszkó Béla, Orosz fogságba van: Kapeza József.

— **A mai műsoros estély,** melyet Szabó Jenő író, a költő-lelkű kézdívasárhelyi református pap rendez Székelyudvarhelyt, a vármegye-ház dísztermében, rendkívüli műveltségűt ígér a közönségnek. A 10 pontból álló műsor minden egyes pontja és maguk a szereplő egyéniségek: Szabó Jenő az „Erdélyi Irodalmi Társaság” és a „Kemény Zsigmond Társaság” rendes tagja és Koréh Endre sepsiszentgyörgyi ref. pap, ugyancsak Kiss Lajos kir. te-lekkönyvvezető és a székelyudvarhelyi ref. koll. dalkara megérdemlik, hogy mindenki meghallgassa. Az estély délután 5 órakor kezdődik és részben a harctéren megvakult katonák javára fordítják a tiszta jövedelmet. Szabó Jenő szívességéből a „Székelyország” mai számában közlünk egy igen kedves, hangulatos költeményt.

— **Székely repülő-tiszt.** Az udvarhelyvármegyei siménfalvi Elekes-család derék vitézeiről már többször megemlékeztünk. Most a kiváló székely család legifjabb harcosa a 19 éves **Elekes Béla**, ki a 3-as tirolai császárvadászoknál zászlós, s akinek annak idején az I. oszt. ezüst vitézségi érdmet József Ferdinánd főherceg, hadserogparancsnok személyesen tűzte mellére — újabb kitüntetésre érdemesítette magát. A közelmúltban megkapta a II. oszt. ezüst vitézségi érdmet is. E kitüntetésnek az is érdekességét ad, hogy a szintizta székely fiú valódi ausztriai német csapattestnél szolgál s mint ilyenek, különösen ki kellett érdemelje a kitüntetését német bajtársai között. A derék székely ifjut a Dolomit alpok-

ról a wienenneustadti tiszti repülőkarzusra rendelték be saját kérelmére, ahol a tanfolyamot elvégezve, pár héten belül, mint repülő tiszt fog a harctéren működni. Tudunkkal Elekes Béla a legelső Udvarhelyvármegyéből, aki repülő-tiszt lesz a világháborúban.

— **Főgondnoki választás.** A népes ótordai ref. egyház február 6-án egyhangulag, nagy lelkesedéssel főgondnokának választotta Zilahy Sebest Andor tordai polgármestert. Közelebbről ünnepélyesen fogják beiktatni.

— **Terjed a facipő-kérdés.** A facipő kérdés tanulmányozása céljából a székelyföldi miniszteri kirendeltség Hadas Sándor házi-ipari szaktanítót Apatinba küldötte, a hol a facipő készítés már javában foly.

— **Pro patria.** Lelkünkben mélyen megrendülve tudatjuk, hogy ifj. Máthé József IV. éves építéstan hallgató, a magyar nemzet élet-halál harcában dicsőséges győzelmekeket aratott m. kir. 22. honvéd gyalogezred hadapród jelöltje 1916. évi január 29-én, életének 20. évében, az arcvonalban legelő, ellenséges gránáttól találva, Bobulince mellett, a galíciai harctéren hősi halált halt. Ugy ment el körünkből távol idegenbe, mint vőlegény a menyeközre. Örömtől csillogó szemekkel, derűs arccal... Nem látjuk viszont. Elsőpörte a vérzivatar. Sőtét gyászunk ködfátyolán áldereng a Haza védelmében elesett drága hősnök kiontott ifjui vérének glóriás fénye s vigasztal a bizakodó hitünk, hogy általa és sok-száz ezer némes szív önfeláldozó küzdelme árán mégis eljön a független Magyarország békéje: gyászbaborult szívek vigasztalására, a diadalmas, egyeséges magyar nemzet boldogságára... Holttestét a bobulincei róm. kath. templomban felállított ravavatról, a templom kertjébe helyezték örök nyugalomra, az ezred törzs tisztikarának részvétele mellett. Dicső emlékét áldjuk! — Legyen nyugalma csendes! Az örök világosság fényeskedjek neki! Maros-Vásárhelyt, 1916. február 7-én. Máthé József m. kir. áll. el. isk. igazgató és neje Takács Juliánna bánatos szülők. Lajos, Irén, férjezett Fazekas Lászlóné, Anna, Dezső, György István, Erzsébet és Imre, testvérei. Fazakas László sógora. Litsman Szidonia férjezett Máthé Lajosné sógor-nője.

— **Kiütéses tifusz.** Marosvásárhelyt egy Bajuk János nevű katona kiütéses tifuszba meghalt és a betegséget Mészáros József csizmadia is megkapta. Kolozsvárt szintén fordult elő két kiütéses tifuszbetegedés a katonai kórházakban.

— **A 43—45 és 48—50 éves népfölkelők behívása.** A hivatalos lap a honvédelmi miniszter rendeletét és ahoz csatolt „Bevonulási hirdetmény”-t közli, mely szerint az 1870., 1871. és 1872. évben született és a népfölkelési bemutatószelemlén, felülvizsgálaton, pótsze-

vagy utó-bemutató, említi népfölke-  
lési fegyveres szolgálatra alkalmas-  
nak talált védkötelesek **1916. feb-  
ruár 28-án**, az 1865., 1866. és  
1867. évben született és főntebb  
megjelölt módon alkalmasnak talált  
védkötelesek **1916. március 3-án**

— amennyiben névszerint fölmentve  
nincsenek — a népfölke-  
lési lapon feltüntetett m. kir. hon-  
védkiegészítő, illetőleg cs. és kir.  
kiegészítő parancsnoksághoz népföl-  
ke-  
lési tényleges szolgálatra bevonulni  
tartoznak. Míndazok az 1870., 1871.,  
1872. és a következő években szü-  
letett egyének, kik önkéntes belépés  
folytán a honvédségbe, vagy a kö-  
zös hadseregbe (akár mint egyévi  
önkéntesek) 1916. február 28-ig be-  
soroztattak, tényleges szolgálatra  
1916. február 28-án, — az 1865.,  
1866., 1867., 1868. és 1869. évben  
született és önkéntes belépés folytán  
1916. március 3-ig besorozott egyé-  
nek pedig 1916. március 3-án szin-  
tén bevonulni tartoznak.

— **Könyveket törül** az a törvény,  
melyet a magyar törvényhozás azon  
harcban elesett vagy rokkant tanítók  
hozzátartozóinak ellátására hozott,  
akiknek tiznél kevesebb szolgálati  
évük van és amelyet az ország ta-  
nitósága a leghálásabb szívvel fogad-  
ott.

— **A nem-morátorlomos vál-  
tók óvási idejét** a pénzügy-  
miniszter újabb háromhónappal, vagyis  
június 3-ikáig meghosszabbítja.

— **Lóosztályozás** lesz e hó  
16-án és 17-én Tordán. A katonai  
bizottság határozata ellen való eset-  
leges kifogásokat a helyszínen levő,  
a Gazdasági Egylet tagjai sorából  
felkért szakértő bizottság végérve-  
nyesen dönti el. Így tartja kezét a  
gazdasági kérdések egész tömegén a  
helyesen és kellő szakértelemmel  
vezetett egyesület.

— **Drágaság minden téren.**  
Ismét drágult a porcellán 20 per-  
centtel, a bögre-árak ára is emelke-  
dett. A gümmi harisnyakötőknek és  
nadrágtartóknak meg, éppen befelle-  
zett, mert a gyárak beszüntették mű-  
ködésüket és a raktarak ki vannak  
árusítva. A vasárak is megdrágultak  
egészen 60 százalékgig.

— **A gabonakészletek** beje-  
lentési határidejét a kormány meg-  
hosszabbította mindaddig, míg a be-  
nem jelentett készletet a pénzügyör-  
ség ki nem nyomozta.

— **A „Magyarország”** egyik  
legjobb politikai napilap, mely a szé-  
kelyföldi érdekeket is szolgálja. Szer-  
kesztősége és kiadóhivatala Buda-  
pest, VI. Teréz-körút 22. sz. a. van.

— **Halálozás.** Kovács Benze  
Irma a székelyudvarhelyi áll. polgári  
leányiskola III. osztályának kiváló  
nővérdéke folyó hó 12-én, életének  
14-ik évében rövid, de súlyos szen-  
vedés után meghalt Székelyudvar-  
helyi. Temetése a ref. egyház szer-  
tartása szerint e hó 14-én lesz. Ha-  
lálát széleskörű rokonság gyászolja.

— **Augusztai Naptár** a legjobb  
magyar írók almanachja. Jövedelme  
a Nemzet Háza rokkant-otthoné.  
Szépirodalmi részét írta: Bálint La-  
jos, B. de Jób, Biró Lajos, Drasche-  
Lázár Alfred, Faragó Jenő, Hajdu  
Miklós, Hajó Sándor, Hevesi József,  
Hervay Frigyes, Ignátus, Kosztolányi  
Dezso, Kozma Andor, Krudy Gyula,  
Lakatos László, Lázár Miklós, Már-  
kus Miksa, Molnár Ferenc, Nadas  
Sándor, Pekár Gyula, Porzsolt Ká-  
mán, Révész Béla, Sebők Zsigmond,  
Szini Gyula, Tormay Cecél, Vajda  
Ernő. Az Augusztai Naptár ára 1 ko-  
rona. Megrendelhető lapunk kiadó-  
hivatalában, vagy az Augusztai-Alap  
központi irodájában (Budapest, Ká-  
roly-körút 3.) Portókötséggel 20 fillér,  
ajánlott küldés esetén 45 fillér  
mellékelendő. Mindenkinek szüksége  
van naptárra. A legjobb naptár az  
Augusztai Naptár. Mindenki vegye  
meg, mert ezzel rokkant hőseinken  
segít!

— **Külügy-Hadügy** az egyetlen  
magyar katonai hetilap, mely állan-  
dóan közöl aktuális katonai cikke-  
ket, tájékoztató rajzokat és térké-  
peket, új rendelkezéseket stb. Taná-  
csot ad katonai ügyekben, hirt sze-  
rez a hadbavonultakról. Szerkesztő-  
sége és kiadóhivatala Budapest, VIII.  
Napszínház u. 16. sz. a. van. A  
„Székelyország” olvasóinak mutat-  
vány számot készséggel küld. Ak-  
megismeri, azonnal megszereti e ki-  
tűnő lapot.

— **Yes—Oui—Si** címmel Dr. Mi-  
kes Lajos szerkesztésében és Sár-  
mán Arnold lapfűlajdonos kiadásá-  
ban Budapest, III. Lajos-u. 92. sz.  
a. kitűnő folyóirat jelenik meg az  
angol, francia és német nyelvek  
gyakorlati elsajátítására. A „Székely-  
ország” olvasói ingyen mutatvány-  
számot kapnak, ha azt egy levele-  
ző-lapon a folyóirat kiadójától ké-  
rik.

— **Magyar Könyvtári Folyó-  
irat.** Havi szaklap a számviteli is-  
meretek fejlesztésére. Gyakorlati  
Könyvelő melléklettel félévre 5 ko-  
rona. Kérjen mutatványszámot a ki-  
adóhivaltaltól, mely Budapest VIII.  
Vasutca 9. sz. a. van; a „Székely-  
ország” olvasói ingyen kapják.

Nyomtatta és kiadja BETEGH PÁL  
könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt

Könyv-, zenemű-, papir-,  
író- és rajzszerkereskedés,  
könyvnyomda és újság-  
kiadó hivatal.

# Betegh Pál

„Székelyország”

Csik-, Háromszék-, Maros-torda-,  
Torda-aranyos- és Udvarhely-  
vármegyék független székely ér-  
dekű újsága.

## könyvnyomdája és könyvkötő intézete

a „Székelyország” („Székely-Udvarhely”) szerkesztősége és kiadó-  
hivatala Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 31. szám (saját ház).

**A székelyföld  
legnagyobb nyomtatvány-  
raktára!**

Elkészít mindenféle  
községi, körjegyzői,  
egyházi, tanügyi, ügy-  
védi, végrehajtói és  
mindenféle magánügyi  
nyomtatványokat és  
állandóan raktáron  
tartja.

Vidéki megkeresésre  
azonnal válaszol. Költ-  
ségjegyzékkel díjtalanul  
szolgál.

Telefon szám 15.

**Könyvnyomdai munkák u. m. könyvek,  
plakátok, számlák, jegyzékek, borítékok,  
névjegyek, eljegyzési és esküvői kár-  
tyák, meghívók, körlevelek és gyászje-  
lentések a legrövidebb idő alatt esinos  
kivitelben a legolcsóbb árak mellett ké-  
szülnek.**

**Kereselek egy jóra való, szorgal-  
mas fiút nyomdász tanulónak.  
Reál- vagy polgári iskolai két osztályt,  
avagy al gimnáziumot végzetten előny-  
ben részesülnek.**

**Figyelmeztetés!**

Hirdetés az üzlet-  
telke! Hirdetés nél-  
kül nincs üzlet! Hir-  
dessen a „Székely-  
ország”-ban és üz-  
letében okvetlen  
lendületet fog ta-  
pasztalni.

Hirdetések díjsza-  
bás szerint. A „Szé-  
kelyország” meg-  
jejenik minden va-  
sárnap. Előfizetési  
ára egy negyedébre  
2 K 50 Ft. Egyes  
szám 16 fillér.

Az élet könyve mint ál-  
landó házi oros 3 K  
kapható e lap kiadó  
hivatalában.